

2.3.6. Süreklilik.....	10
2.3.7. Her Yerde Eğitim.....	10
2.3.8. Karma Eğitim.....	10
2.3.9. Bilimsellik ve Çevresellik.....	11
2.3.10. Planlılık.....	11
2.3.11. Atatürk İlke ve Devrimleri İle Atatürk Milliyetçiliği.....	12
2.3.12. Ulusal Ahlak ve Kültürün Geliştirilmesi.....	12
2.3.13. Türk Dili ve Yabancı Dil Öğretimi.....	12
2.3.14. Laiklik ve Din Kültürü Eğitimi.....	12
2.3.15. Demokrasi Bilincinin Geliştirilmesi.....	12
2.3.16. Okul ile Ailenin İşbirliği.....	13
2.4. Milli Eğitimin Genel Yapısı.....	14
2.5. Kıbrıs Türk Eğitim Sisteminde Tarihsel Gelişmeler.....	15
2.5.1. İngiliz İdaresi Dönemi (1878-1960).....	17
2.5.2. Kıbrıs Cumhuriyeti Dönemi (1960-1963).....	18
2.5.3. Kıbrıs Türk Yönetimi (1963).....	19
2.5.4. 1963- 1974 Yıllarında Eğitim.....	19
2.5.5. 1974- 1983 Yıllarında Eğitim.....	20
2.5.6. 1983'ten Günümüze Eğitim.....	21
2.6. Özel Gereksinimi olan Bireyler ve Özel Eğitim.....	23
2.7. Özel Eğitim ile İlgili Tanımlar.....	24
2.8. Özel Eğitimin Amacı.....	25
2.9. Özel Eğitimin Önemi.....	27
2.10. Özel Eğitimin Temel İlkeleri.....	27
2.11. Özel Gereksinimi olan Bireylerin Sınıflandırılması.....	28
2.12. Özel Eğitimde Erken Tanı.....	29
2.13. Özel Eğitimde Süreklilik.....	29

4.5.Politikacıların öğretmen yetiştirmeye ilişkin görüşleri	64
4.6. Politikacıların gelecekteki özel eğitim politikalarının nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri	67

BÖLÜM V

TARTIŞMA.....	70

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	73

KAYNAKÇA.....	75

EKLER.....	79

Ek 1. Katılımcı Bilgilendirme ve Aydınlatılmış Onam Formu.....	79

Ek 2. Görüşme Formu.....	81

2.2. Milli Eğitim Amaçları

Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Kıbrıs Türk toplumunun tüm bireylerini, aşağıdaki fıkralarda öngörülen esaslar çerçevesinde yetiştirmektir;

Atatürk İlke ve Devrimleri ile yurttaşlar arasında bir fikir ve duygu ortaklığını amaçlayan, çağdaşlaşmayı hedefleyen ve Türk milletini milli bilince vardırarak Atatürk milliyetçiliğine, demokrasi, sosyal adalet ve hukukun üstünlüğü ilkelerine bağlı, bunları koruyan ve geliştiren yurttaşlar olarak yetiştirmek;

Kıbrıs Türk Toplumunun, var olma mücadelesinin özünde yatan gerçekleri bilen, mücadele tarihinin bilincine varan ve bu mücadeleye inançla bağlanan, manevi ve kültürel değerlerini koruyan ve geliştiren, yurdunu ve toplumunu seven, Anayurdu Türkiye'ye, Türk ulusuna, öz yurduna, toplumuna ve ailesine güçlü bağlarla bağlı, yurduna, toplumuna, laik devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bu bilinç ve nitelikleri sürekli davranışa dönüştürebilen, barışçı ancak haklarını korumasını bilen yurttaşlar olarak yetiştirmek; (<http://lefkosa.meb.gov.tr>).

Beden, zihin, ahlâk ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı biçimde gelişmiş sağlam bir kişiliğe ve karaktere, bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insanı seven, insana ve insan haklarına saygılı girişime değer veren, toplumuna karşı sorumluluk duyan, her yönüyle gelişmiş, toplum ekonomisine katkıda bulunan, toplum çıkarlarını kendi çıkarlarının üstünde tutan ve kendi mutluluğunu toplumun refah ve mutluluğunda gören, toplumun varlığını ve devletini özenle koruyan, gelişmesine çalışan ve onu her türlü tehlikeye karşı savunan ve sonuna kadar direnen, cesur, kişilikli, yapıcı, yaratıcı ve verimli yurttaşlar olarak yetiştirmek;

İlgi ve yeteneklerini değerlendirmek ve ortaya çıkarıp geliştirmek suretiyle, gerekli bilgi ve becerilerle donatmak; onlara birlikte ve dayanışma ile iş görme alışkanlıklarını kazandırmak; onları bu yolla hayata hazırlamak ve onların, kendilerini ve ailelerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğu ile kalkınmasına katkıda bulunacak bir mesleğe sahip olmalarını sağlamak; böylece, bir yandan yurdunda refah ve mutluluğu artırmak; diğer yandan, toplumsal birlik ve bütünlük içinde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı destekleyip hızlandıran toplumunu ve ulusunu, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmak isteyen ve bu istek

doğrultusunda sürekli çaba gösteren yurttaşlar olarak yetiştirmek. (<http://www.mebnet.net>).

2.3. Milli Eğitim Temel İlkeleri

2.3.1. Genellik ve Eşitlik

Her yurttaş, hiçbir ayırım gözetilmeksizin öğrenim ve eğitim hakkına sahiptir. Eğitimde, hiçbir kişiye, aileye veya zümreye ayrıcalık tanınmaz.

2.3.2. Toplumun Gereksinimleri ve Bireyin Yetenekleri

Milli Eğitim hizmeti, bireyin istek ve yeteneklerini gözeterek toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel gereksinimlerine uygun olarak ve bireyleri, kalkınma planları hedeflerine ulaşmada etkili olabilecekleri bilgi, yeterlilik ve becerilerle donatacak biçimde düzenlenir.

2.3.3. Yöneltilme, Yetiştirme ve Başarı

Bireyler bütün eğitimleri sürenince, ilgi ve yetenekleri ölçüsünde ve doğrultusunda, çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek toplumun yetişmiş insan gücü gereksinimleri gözetilerek yetiştirilirler.

Kıbrıs Türk Milli Eğitim Sistemi ve sistemin gerektirdiği kurumlaşma ve örgütlenmeler, bu yöneltilmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir ve uygulamaya konur. Yöneltilmede rehberlik hizmetlerinden; başarının belirlenmesinde ise, objektif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden yararlanır.

2.3.4. Zorunlu Eğitim ve Öğretim Hakkı

On beş yaşına kadar süren eğitim, kız erkek ayırımı yapılmaksızın, her yurttaş için bir hak ve ödev olup zorunludur. Her yurttaş zorunlu olmayan eğitim veren öğretim kurumlarında, ilgi ve yetenekleri ölçüsünde, isteğe bağlı ve ücretsiz öğrenim hakkını kullanarak yararlanır.

Zorunlu eğitim çağında her çocuğun yaş gruplarından kopmadan eğitim görmesi esastır. Ancak bu durum üstün yetenekli çocukların ileri öğrenimden yararlanmasını engellemez.

sonrası Bakanlıkça saptanır. Bu işbirliği ve eşgüdüm, ilgili tarafların birer temsilcisinden oluşan bir komisyon eliyle yürütülür.

2.4. Milli Eğitimin Genel Yapısı

Kıbrıs Türk Milli Eğitim Sistemi Örgün Eğitim ve Yaygın Eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur;

- Örgün Eğitim
- Okul Öncesi Eğitimi

Okul öncesi eğitim; ilköğretim yaşına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Devlet eliyle yürütülecek okul öncesi eğitim bir veya iki yıl süreli olup okul öncesi eğitim çağ nüfusunun tümünü kapsayacak şekilde bir programa bağlı olarak yaygınlaştırılır. (<http://www.mebnet.net>)

İlköğretim

İlköğretim o yılın 31 Aralık gününden önce altı yaşını tamamlayan çocukların 11 yaşını tamamlayıncaya kadar süren eğitim ve öğretimlerini kapsar. Zorunlu ilköğretim çağı, çocuğun altı yaşını tamamladığı yılın Ağustos ayının son gününü izleyen öğretim yılı başında başlar.

Ortaöğretim

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı en az altı yıl süreli eğitimin tümünü kapsar. İlköğretimi tamamlayan her öğrenci, ortaöğretime devam etme ve ortaöğretim olanaklarından ilgi ve yetenekleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir.

Yükseköğretim

Yüksek öğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğretim veren eğitimin tümünü kapsar. Liselerden herhangi birini başarı ile tamamlayan öğrenciler, yüksek öğrenim kurumlarının koşullarına bağlı olmak kaydıyla, bu kurumlardan yararlanma hakkına sahiptirler.

konmuştur. Yine 1950 yılında ders programlarında değişikliğe gidilerek ilkyardım ve ev idaresi dersleri programa girmiştir.

Bu dönemin en güzel yeniliklerinden biri de modern okul binası anlayışının yaygınlaştırılması olmuştur. Okulların sınıf mevcutları 60'tan 40'a düşürülmüştür. 1956 yılında Rumca konuşan köylerde Türkçe gece kursları açılmıştır. 1958 yılında da ilk kez 23 Nisan, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak kutlanmıştır.

İngiliz döneminde 1937 yılına kadar öğretmenlerin yetiştirmeleri Osmanlı döneminde olduğu gibidir. Daha sonra 1937 yılında iki yıllık Omorfo Erkek Öğretmen Koleji, 1940 yılında da Türk ve Rum öğretmen adaylarının beraber okuduğu bir yıllık Kız Öğretmen Koleji açılmıştır. Ücra yerlerde çalışan öğretmenlere çifte maaş uygulaması bu dönem de devam etmiştir. Ayrıca öğretmenlere emeklilik hakkı verilmiş ve 1949'da da bayan öğretmenlerin evlenince meslekten atılmaları son bulmuştur. Okullarda pedagojik yaklaşım ve denetimin müfettişlerce yapılması uygulamaları da bu döneme rastlamaktadır (Çağlar ve Reis, 2007).

2.5.2. Kıbrıs Cumhuriyeti Dönemi (1960-1963)

1960'da Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluşuna kadarki dönemde Türk ve Rum eğitim maarifleri birbirinden ayrılmış, ortaokul ve liselerde okutulan Rumca kaldırılmış ve 1959 yılında İngiliz yönetimi Türk okullarının yönetimini Türk toplumuna devretmiştir (Süha, 1971). Yine bu dönemde Türkiye'deki milli gün kutlamaları ile tatiller eğitim programına alınmıştır (Çağlar ve Reis, 2007).

Adada iki toplumun eşitliğine dayanan yönetimde eğitim işleri Türk Maarif Dairesine devredilmiştir. 1960 Cumhuriyet Anayasası, Türk maarifine birçok değişiklikler getirmiştir. Anayasanın 87. maddesinin (b) bendine göre "Bütün Eğitim, Kültür, Öğretim" konuları... Cemaat Meclisinin sorumluluğuna devrediliyordu. Çağlar ve Reis bunu şöyle açıklıyordu (2007: 219): "Bu ise Türk Cemaatinin 82 yıllık bir dönemden sonra kendi maarifine tekrar ve tam anlamıyla sahip olması demektir. Öğretmenlerin tayin, terfi, azil ve maaşlarının tespiti, okul binalarının inşaa ve bakımları Türk Cemaat Meclisinin yetkileri içine girdi. Tam bir merkezîyetçi sisteme gidildi. Türk Cemaat Meclisi okul müfredatlarının tespitinde tamamen serbest olmasına rağmen, bu hususta Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile geniş bir işbirliği içinde oldu."

sağlamak, ekonomiye yön vermek ve üretim faktörlerinin tam kullanımını sağlamaktı. Dolayısıyla bu program, belirtilen amaçlara ulaşmak için devletçe alınması gereken önlemleri belirleyen ilk planlı çalışma girişimidir (Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1978-1982). 1977 yılında da Öğretmenler Nakil Yasası meclis tarafından oylanarak yürürlüğe girmiştir (KTÖS, 1999).

2.5.6. 1983'ten Günümüze Eğitim

15 Kasım 1983 yılında KKTC'nin ilanından günümüze kadar olan dönemde İkinci ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planları oluşturulmuştur. 1986 yılında "Milli Eğitim Yasası" yürürlüğe girmiştir. Bu yasayla birlikte ilkokul öncesi eğitimden başlayarak 15 yaşına kadar zorunlu eğitim şart olmuştur (Çağlar ve Reis, 2007).

Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi'nin Türk Eğitim Sistemi'nin etkisi altında olması, ona paralel uyumlaştırma çalışmalarının yapılması ve ders kitaplarının büyük oranda Türkiye'den getirilmesi KKTC Eğitim Sistemi'nde ve toplumda bazı sorunlara yol açmıştır. 1980'li yıllarda ilgili konuda hiçbir bilimsel çalışma yapılmadan ve herhangi bir pilot çalışmaya da yer verilmeden Kuzey Kıbrıs'taki 6 yıl olan ilkokulların eğitim öğretim süresinin Türkiye'ye uyum sağlama amacıyla 5 yıla indirilmesi Mili Eğitim Yasası ile yürürlüğe konmuştur.

Yine çok ani bir karar sonucunda İngiliz döneminde açılıp 1963 yılı sonrasında Türk Maarif Koleji adını alan okul, Türkiye'deki Anadolu Liselerinin yaygınlaştırılmasına benzer şekilde yaygınlaştırılmış ve ilkokul sonrası okula duyulan ilgi nedeniyle bu okulun benzerleri 1983 yılında Girme, Mağusa ve Güzelyurt'da açılmıştır. Bunun sonucunda da kolej giriş sınavları neredeyse yaş grubundaki tüm öğrencilerin katıldığı sınavlar şekline dönüşmüştür. İlkokullardaki eğitim-öğretimin kolej giriş sınavlarına endekslenmesi ülkede toplumsal, eğitimsel, psikolojik ve sosyolojik sorunlara yol açmıştır (Çağlar ve Reis, 2007).

Yarışmacı zihniyet temeline dayalı bu okullara girebilmek ve üniversite giriş sınavları yüzünden ülkede özel ders ve dersane sayısında büyük rakamlara ulaşılmıştır. Yani eğitim sistemi ilkokullarda kolejlere endekslenmiş ve okullarda eğitim değil sadece sınavlara yönelik öğretim yapılmaya başlanmıştır. Öğrencilerin başarıları da bu sınavların sonuçlarıyla değerlendirilir hale getirilmiştir.

yapılanma alternatifleriyle Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi kapsamındaki öğretim yöntem ve teknikleri boyutunda kâğıt üzerinde de olsa bazı değişikliklerin olduğu gözlenmektedir (Çağlar ve Reis, 2007).

2.6. Özel Gereksinimi olan Bireyler ve Özel Eğitim

Her çocuk diğerinden farklıdır. Bu farklılıklar genellikle fiziksel, bilişsel ve duyuşsal olarak gruplandırılabilir. Her çocuğun kendi bedensel yapıları ve işlevleri için duygusal nitelikleri, çeşitli alanlarda öğrenme nitelikleri ve hızları vardır. Bu farklılıklar belirli sınırlar içinde olduğunda, öğrenciler genel eğitim hizmetlerinden yararlanabilirler. Ancak, farklılıklarının daha büyük olduğu çocuklarda, genel eğitim hizmetleri yetersiz ve özel eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Özel eğitim, 30 Mayıs 1997 tarihli Özel Eğitim Yasası Kararnamesi'nde şöyle tanımlanmıştır: Özel eğitim, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını, eğitim programlarını ve yöntemlerini geliştirmek için yapılan özel bir eğitimidir.

Özel ihtiyaçları olan bireylerin mümkün olan en kısa zamanda, uygun eğitim ortamlarında, uygun yöntem ve ekipmanlarla ve en yüksek kapasite seviyesinde desteklenmesi önemlidir. Ayrıca, bu bireylerin rollerini ve sorumluluklarını ve gelişim görevlerini yerine getirme ve en uygun özel eğitim hizmetlerinden faydalanma yeteneklerine de bağlıdır (Özen, 2013).

“Özel eğitim; gelişimsel risk taşıyan ya da gelişim geriliği olan bebekler ve çocukların gelişimlerini desteklemek, yaşlılarıyla aralarındaki farkı azaltmak, gelişimlerini en iyi şekilde ve kolaylaştırarak sağlamak amacıyla verilen eğitimidir” (Sazak Pınar, 2006). Bu tanımda özel eğitimin yaşlılarına göre gelişimi daha geride olan çocukların eğitilmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasını içerdiğine dikkat çekilerek açıklama getirilmiştir.

Başka bir tanımda özel eğitim ve özel eğitim ihtiyacı şöyle açıklanmıştır: “Özel eğitim, ortalama öğrenci özelliklerinden önemli ölçüde farklılaşan öğrencilere sağlanan, bireysel olarak planlanmış ve bireyin bağımsız yaşama olasılığını en üst düzeye çıkarmayı hedefleyen eğitim hizmetlerinin bütünüdür. Özel eğitime gereksinimi olan çocuklar kavramı, bedensel özellikleri ve/veya öğrenme yetenekleri normalden farklılaşan çocuklar için kullanılmaktadır” (Gündüz ve Akın, 2015).

Çocukların erken dönem özel eğitim ihtiyacı açısından değerlendirme yapılacak olduğunda özel eğitim kavramına ilişkin şu şekilde bir tanım ortaya çıkmaktadır: “Özel eğitim; yetersizliği olan ya da gelişimsel açıdan risk grubunda olan çocukların ve ailelerinin gereksinimlerini karşılamayı, yetersizliğin engele dönüşmesini önlemeyi ya da çocuğun gelişim farklılığını en aza indirmeyi hedefleyen bir alandır” (Öncül, 2015).

Bu tanım ve diğer tanımlardan anlaşılacağı üzere özel eğitim hakkında yapılan açıklamalar, yaşitlarına göre daha yavaş gelişim gösteren çocukların eğitilmesi etrafında şekillenmektedir.

Özel eğitim, normal gelişim gösteren çocuklar ile gelişimleri normalin altında seyreden çocuklar arasındaki eğitim eşitsizliğinin kaldırılması açısından bir fırsattır (Dyson ve Gallannaugh, 2008). Özel eğitim ihtiyacının giderek arttığı günümüz koşullarında özel eğitim süreci, sosyal açıdan üstlendiği roller sebebiyle güç geçtikçe daha önemli hale gelmeye başlamıştır.

2.7. Özel Eğitim ile İlgili Tanımlar

Zedelenme: Bireyin psikolojik, fizyolojik ve anatomik özellikleri, kalıcılık, yapı kaybı veya bozulma gibi geçici kayıplardır. (Özsoy, Özyürek ve Eripek, 1989; WHO, 1993). Özyürek (2006) sakatlığı "organların yapısında biyofiziksel ve kimyasal bozukluklar" olarak tanımlar. Bu tanımlara göre beyin, göz ve kulak yaralanmaları çeşitli nedenlerden kaynaklanabilir. Örneğin, kulağın biyofiziksel yapısının kaybı bir yaralanmadır. Bununla birlikte, bir kişinin yaralanması her zaman yetersizliğe yol açmayabilir.

Yetersizlik: Yetersizlik, belirli bir şekilde hareket etme kapasitesi sınırlı, bir şeyler yapmak için yeterli değildir. (Eripek, 2009). Özyürek'e (2006) göre, yaralıları sonuçta organ olarak işlev göremezler. Bireyin fiziksel ve zihinsel davranışı sınırlıdır çünkü yaralanmadan etkilenir. Birey işitme bozukluğuna maruz kalmaz.

Özür (Engel): Birey yaşadıkları sıkıntı nedeniyle yaşa, cinsiyete, sosyal ve kültürel faktörlere bağlı olarak oynayabilecekleri rolleri oynayamayacakları bir özür. (Özsoy, Özyürek ve Eripek, 1989). Özyürek'e (2006) göre Özür / engellilik nedeniyle sosyal ve duygusal davranışlardan sakatlık durumudur. Pek çok yetersizlik,

nitelikli bir eğitim alma ihtiyacı vardır. Herkesin durumuna bakılmaksızın, bireysel farklılıklara göre eğitim almanın en doğal ihtiyacı ve hakkıdır (Kargın, 2013).

Toplumun temel görevlerinden biri, herhangi bir kısıtlamaya tabi olmaksızın bireyin yeteneklerinin seviyesine ve seviyesine göre bu hakkı vermek. Atatürk ilke ve inkılapları ile Atatürk milliyetçiliği doğrultusunda sosyal ve kültürel bütünleşmeyi sağlamak, özel eğitime muhtaç olan her çocuğa ilgi ve becerilerini en üst düzeyde geliştirebilme, bu çocukları kendi kendine yardım olarak eğitime ve toplu faydalanıcılar ve erken teşhis ve tedavi almak. Eğitim, toplumun yaratıcı gücünü ve verimliliğini arttıran ve bireysel yetenekler gelişmesini sağlayan sosyal adalet, fırsat ve fırsat eşitliği ilkelerini gerçekleştirmenin en etkili yoludur. (Adem, 1995).

Bireysel farklılıklardan bağımsız olarak, eğitim hakkını kısıtlayan veya reddeden bireyler, her topluma zararlıdır. Her ne kadar yoksullaşsalar da, gelecekteki yaşamlarında, toplumdan atılma, bireysel ihtiyaçlarını karşılama, hayatlarını bağımsız olarak sürdürme anlamında ciddi problemler yaşamaktadırlar (Hebel, 2014).

Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklu aileler, geleceğe yönelik kaygıyı yaşarlar ve çocuğun yetişkinlik döneminde başkalarına bağımlı olacağını düşünürler. Bu nedenle, en büyük endişe çocuklarının kendilerinin peşinde olacağıdır (Hebel, 2014). Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar rehabilite edilmeli ve etkili bir eğitim yoluyla özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerin varlığını kabul ederek, toplumdan soyutlama, insan onuruna uygun bir şekilde toplu katılım için sosyal destek hizmetleri sağlanmalıdır. Bunu yaparken, çağdaş ve bilimsel temellere dayalı bireysel ihtiyaçları karşılamak ve zamanların gerisinde kalmamak için bağımsız bireyler olarak eğitilmelidirler.

Özetle; onları, toplumdaki rollerini yerine getiren ve diğerleriyle iyi ilişkiler kurabilen, birlik içinde çalışan, çevrelerine uyum sağlayan yapıcı ve mutlu vatandaşlar olarak büyümeye çalışmak, temel yaşam becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için kendi kendine yetebilecekleri şekilde, uygun eğitim programları ve özel yöntemler, personel ve teçhizat kullanılarak, üst öğrenmeye, iş ve meslek alanlarına ve onların ihtiyaçlarına, ihtiyaçlarına, yeteneklerine ve yetkinliklerine göre hayatlarına hazırlanmasına yardımcı olunması amaçlanmaktadır.

2.9. Özel Eğitimin Önemi

Çocukları biriktirmek, kendi yaşamlarını sürdürme kapasitesini kazanmak, özel eğitim için önemlidir. Bu bağlamda, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için geliştirilen eğitim programlarına, geliştirilen eğitim programlarına, uygun yöntem ve tekniklere dayalı bireysel yetkinliklere uygun bir ortamda sürdürülen eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır (Johns, Crowley and Guetzloe, 2002).

Yukarıda bahsedilen ihtiyaçları karşılamak için özel eğitimden faydalanmak isteyen bireyler kanunla desteklenmektedir. Bireyin gelişimi, mevcut yeteneklerin ve potansiyellerin ortaya çıkması, yetersizlik durumunda ihtiyaçların karşılanması, bireysel bağlı yaşamın önlenmesi, hedefe ulaşma mutluluğu ve hayatta kalma açısından özel eğitim çok önemlidir.

2.10. Özel Eğitimin Temel İlkeleri

Türk milli eğitimini düzenleyen genel esaslar doğrultusunda özel eğitimle ilgili temel ilkeler 573 Sayılı Özel Eğitim hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'de şu şekilde yer almaktadır:

- Özel eğitim gerektiren tüm bireyler ilgi, istek, yetkinlik ve yetenekleri doğrultusunda özel eğitim hizmetlerinden yararlanırlar.
- Başlamak için özel eğitim şarttır.
- Bir bireyin engelliliğinin erken tanınması, tanının erken tanınması ve eğitimin erken başlaması, bireyin gelişimini olumlu yönde etkileyen önemli konulardır.
- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin sosyal ve fiziki ortamından mümkün olduğunca planlanır ve gerçekleştirilir.
- Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitim performansları göz önünde bulundurularak, hedeflere, içeriklere ve öğretim süreçlerine uyum sağlayarak diğer bireylerle eğitime öncelik verilmektedir.
- Sürekli eğitime ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin mezunlarının her türlü rehabilitasyonunu sağlayan kurum ve kuruluşlarla iş ilişkisi kurulmaktadır.
- Özel eğitim gerektiren bireyler için bireysel eğitim planı geliştirmek ve

(Ataman, 2003). 573 sayılı Özel Eğitime İlişkin Kararnamede, Özel Eğitim Kurumları, özel eğitim gerektiren bireylere özel eğitim desteği sağlamak amacıyla açılan gündüz eğitim kurumları olarak tanımlanmakta, iş ve meslek için hazırlanmakta veya temel yaşam becerilerini geliştirmektedir.

1997 yılında Bakanlar Kurulunca çıkartılan 573 sayılı Özel Eğitimle ilgili Kanun Hükümündeki Kararname'de özel eğitim kurumlarının üçe ayrıldığı görülmektedir. Bunlar:

- Özel Eğitim Okulları
- Özel Eğitim Kurumları
- Diğer (Normal) Okul ve Kurumlardır.

2.15. Özel Eğitim Okulları

573 sayılı Özel Eğitime İlişkin Kanun Hükümünde Kararname (1997: 18 inci madde) gereğince, özel eğitim gerektiren bireylerin özürü ve özellikleri doğrultusunda ayrı bir okulda gündüz veya yatılı özel eğitim okulları açılmaktadır. Burada okullar Milli Eğitim Bakanlığı'nın Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne bağlı olarak açılmış özel eğitim uygulama ve iş okullarıdır. Bu kurumlara özel gereksinimli bireyler, özel özür türleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak yerleştir ve ihtiyaçları doğrultusunda BEP hazırlanır.

Bu kurumlar;

- Zihinsel Öğrenme Yetersizliği Olan Bireyler için Açılan Eğitim ve Uygulama Okulu,
- Özgül Öğrenme Yetersizliği Olan Bireyler için Açılan Kurumlar,
- Görme Yetersizliği Olan Bireyler için Açılan Basım Evi ve Aksam Sanat Okulu,
- Zihinsel Öğrenme Yetersizliği Olan Bireyler için Açılan ilköğretim Okulları,
- Görme, işitme ve Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler için Açılan Kurumlar
- Özel Eğitim Gerektiren Bireyler için Açılan İş Eğitim Merkezleri,
- Özel Eğitim Gerektiren Bireyler için Açılan Mesleki Eğitim Merkezleri,

2.18. Kaynaştırma Eğitimi

Birleşmenin tanımı 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde, Resmi Gazete'de yayımlanan tanıma göre, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitimi, eğitim ve destek hizmetleri Akranlarının yetersizliği resmi ve özel ile birlikte; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumları. Diğer bir deyişle, özel eğitim, düzenli gelişime ihtiyaç duyan çocuklar için normal sınıflarda eğitim ve öğretimin özel olarak dahil edilmesidir (Kargın, 2013).

2.18.1 Kaynaştırma Eğitiminin Yararları

Özel Gereksinimli Çocuğa Yararı

- Bireyselleştirilmiş eğitim programları yoluyla kapasiteleri ve öğrenme hızlarına göre eğitim alırlar.
- Eğitim, sosyal ve fiziki ortamlar, özelliklerine göre düzenlendiğinde, uyum, başarı ve olumlu benlik algısı artmaktadır.
- Destek eğitimi sayesinde zayıflıklarını kısa sürede yapabilirler. - Güven, takdir, cesaret, sorumluluk, iş duyguları gibi bir dizi toplumsal değer gelişir. Sosyal bütünleşme daha kolay hale gelir.
- Birleşme ortamlarında, pozitif davranışlar tersine değil, frekansta artar.
- Modellemek ve tanımlamak daha kolay hale gelir.
- İletişim, işbirliği, kabul, ortak yaşam becerileri kazanırlar.
- Öğrenme yöntemi, teknik araç ve gereçlerin algılama sistemi ve öğrenme özelliklerine uygun olarak kullanılması ile güçlendirilmiştir.
- Eğitim programlarına ek olarak, aile eğitimi sosyal, kültürel ve boş zaman etkinlikleri aracılığıyla bütünsel gelişmeyi kolaylaştırır.

Normal Çocuklar İçin Yararları

- Özürlü kabul, hoşgörü, dayanışma, ortak yaşam, demokratik ve ahlaki anlayış engelli insanlar için gelişir.
- Doğal olarak bireysel farklılıkları karşılıyor ve saygı duyuyorlar.
- Kendi yetersizliklerini görmek, kabul etmek ve onlarla ilgilenmek gelişir.
- Saldırganlık, kıskançlık, kendinden şüphe davranışta azalma olarak görülür.

2.20. Dünyada Özel Eğitim

2.20.1. Amerika Birleşik Devletleri'nde Özel Eğitim

1975'te ABD'de yürürlüğe giren ve 1990'da genişleyen Engelli Kişiler Yasası, engelli olmadıkça, 0-21 yaş arasındaki tüm bireylerin devlet tarafından ücretsiz olarak eğitilmesini zorunlu kılmaktadır.

ABD Özel Eğitime Muhtaç Bireyler Yasası beş temel özelliğe sahiptir:

- Uygun eğitim hizmetler
- Nesnel eğitsel değerlendirme
- Bireyselleştirmiş eğitim planı
- En az kısıtlayıcı eğitim ortamı
- Eğitsel kararları ve uygulamaları denetleme.

Uygun Eğitim Hizmetleri: Bir engele sahip olan 3 ile 21 yaş arasındaki her öğrencinin kendi ihtiyaçlarına göre özel eğitim hizmetlerine ücretsiz erişimi vardır. Özel eğitim hizmetleri, fizyoterapi, psikolojik danışmanlık ve odyoloji hizmetleri gibi destek hizmetleri içerir. Özel eğitim hizmetlerinden yararlanmak için, öğrencinin engellilik teşhisi konulmalıdır. 0-2 yaş grubundaki çocukların bazı gelişim alanlarına geri dönmeleri veya akranlarına göre bir risk faktörüne sahip olmaları ve böylece uygun özel eğitim hizmetlerinden yararlanabilmeleri gerekmektedir.

0-2 yaş grubunda uygun özel eğitim hizmetlerinden yararlanma hakkına çocuk kadar aile de sahiptir.

Nesnel Eğitsel Değerlendirme: Özel eğitim hizmetlerine hak kazanmak için, 3 ile 21 yaş arası öğrenciler ayrıntılı bir resmi değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. Değerlendirme disiplinler arası bir değerlendirme kurulu tarafından yapılmalıdır. Eğitim gereksinimlerinin belirlenmesinin yanı sıra, engelliliğin türünü ve derecesini tanımanın da dikkate alınması önemlidir. 0-2 yaş grubundaki çocuklar hem kendileri hem de aileleri tarafından değerlendirilmektedir.

ABD' de son yıllarda daha yaygın hale gelen eğilim, normal bir sınıf öğretmenin resmi bir değerlendirmeden önceki girişimlerinin bir öğrencinin bir özel eğitim adayı olduğu gerekçesiyle yapılmasıdır. Bu ön girişimlerde, öğretmenin öğrencinin sınıfta zorlandığı ve eğitim programlarında değişiklik yaptığı alanlarda

kararlaştırılmıştır. Bu normal bir sınıf, özel bir eğitim sınıfı veya bir okul olabilir.

5. Aşama: Yerel eğitim yönetimi, çocuğu resmi olarak özel ihtiyaç olarak nitelendirmenin gerekli olup olmadığına karar verir. Bazı özel eğitim hizmetleri vermek için resmi tanıma gerekebilir.

Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık'ın özel eğitim rejimleri arasındaki en önemli fark, Amerika Birleşik Devletleri'nde, özel eğitim hizmetlerinden faydalanmak için, 3 ila 21 yaş arası öğrencilerin özel ihtiyaçlar olarak kabul edilmesi gerektiğidir. BK özel eğitim hizmetleri bu tür bir teşhis olmadan sağlanabilir. Ancak, Amerika Birleşik Devletleri'nde, yukarıda belirtildiği gibi, resmi tanıma olmadan özel eğitim hizmetleri sağlama yollarına ihtiyaç vardır.

2.21. Türkiye'de Özel Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Yasal Dayanakları

Ülkemizde özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların eğitimi, işitme engelli çocukların eğitimi için 1889 yılında İstanbul Ticaret Okulu'nda bir okul açılmasıyla başladı. Grati Efendi'nin daha sonra ayrı bir okul olarak açtığı bu dersler, 1912'ye kadar 30 yıl boyunca işitme ve görme engelli öğrencilere ders vermiştir. 1912'de kapanmış olan bu okul, özellikle gelişimsel bir kaynak izlememiştir (Batu, Çolak, ve Odluyurt, 2013). 1921 yılına kadar eğitim. 1921'de Kurtuluş Savaşı sırasında İzmir'de "Özel İzmir Sağırlar ve Güneşlikler Enstitüsü" adlı bir okul açıldı ve bu okulun 1950 yılına kadar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bünyesinde hizmet verdiği biliniyor. 2003). 1950'de, Doç. Altı Noktalı Körler Eğitim ve Geliştirme Derneği, Mitat Enç liderliğinde kuruldu. Bu dönemin özel eğitim alanındaki personel yetiştirmek için ilk sistematik çaba 1952 yılında Gazi Eğitim Enstitüsünde kurulan özel eğitim dalı iken, görme engelli ve işitme engelli okulların açılması devam etti. Mezun olduktan sonra, ülkenin farklı yerlerinde özel eğitimin gelişimine 40 öğrenci katılacak ve gerekli personelin eğitimine başlayacaktır. şube, 1955'te iki dönem mezun olduktan sonra kapatıldı. 1955'te, bugün Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde (RAM) eğitilebilecek zihinsel engelli çocukları seçmek için başka bir psikiyatri kliniği açıldı. (şahin, 2003).

II. Dünya Savaşı'ndan bu yana yıllar geçti. Bu yıllar müfredat programları; Eğitim ve programlar bireyler arasındaki farklılıklara uyum sağlama ihtiyacı hakkında konuşmaya başladı. 1955 yılında, özellikle ülkemize gelen Amerikalı uzmanların çeşitli geliştirme ve yenileme faaliyetleri sırasında, eğitim ve rehberlikte kullanılmak

üzere ölçüm araçlarının geliştirilmesi için bir Test-Araştırma Bürosu kurulmuştur. Marshall planı. Bu ofis, bazı ölçüm araçlarında rehberlik üzerine çeşitli çalışmalar yapmıştır, ancak sonraki yıllarda çeşitli organizasyonel düzenlemeler sırasında kapatılmıştır. (Altınkurt, 2008).

1956 ve 1957 yılları, özel eğitim alanında iki yıllık bir kabulün olması bakımından önemlidir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, iki yetenekli müzisyen, İdil Biret ve Suna Kan, 1948 yılında devlet yasası tarafından eğitilmişlerdir. 1956'da yürürlüğe giren 6660 yılı, 1948'de yürürlüğe giren ve kapsamı kabul edilen kanunun kapsamını genişletmiştir. yetenekli ve yetenekli çocukların devlet yetiştirme önlemleri (Kargın, 2003). 1957 yılında, 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Kanunu yürürlüğe girmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, bu kanunun 22'nci maddesi ile korunacak çocuklardan özel eğitime ihtiyaç duyanlar için gerekli önlemleri almıştır. (Kargın, 2003).

1960'ların en önemli özelliği, özel eğitim gerektiren bireylerin haklarının 1961 Anayasası'nda devlet tarafından güvence altına alınmasıdır.

1961 Anayasası'nın 50. maddesi "herkesin sosyal güvence hakkına sahip olduğunu" ve 50. Maddenin "devlet koşullarına bağlı olarak özel eğitime ihtiyaç duyanları toplamak için gerekli önlemleri almasını" şart koşmaktadır. Ayrıca, 1960'lı yıllar hem yasal düzenlemeler hem de üniversitede personel eğitimi için özel eğitim için önemlidir. Bu dönemde, 1961'de yayınlanan 222 sayısı; Zorunlu ilköğretim çağındaki engelli çocukların eğitimi, "İlköğretim ve Eğitim Yasası" nın 12. maddesinin öngörülmesi ile zorunlu yaşta zihinsel, bedensel, zihinsel ve fiziksel engelli çocuklara yönelik kanun önünde verilmektedir. İlköğretim, özel eğitim ve öğretim ile sağlanır. Bir diğer yasal işlem ise 1967 yılında kabul edilen 931 sayılı kanundur. (Kargın, 2003). Bu yasa daha sonra 1971 yılında 1475 sayılı Kanun ile değiştirilmiş ve "işverenlerin 50 veya daha fazla işçinin çalıştığı ve mesleki, fiziksel ve zihinsel durumlarına göre uygun bir işçi çalıştırdığı işyerlerinin en az% 2'sini istihdam etmesi gerektiğini" şart koşmaktadır. (Şahin, 2003).

1978 yılında çıkarılan "Özel Eğitim Öğretmeni Sertifika Programı", özel eğitimin her dalında öğretmen yetiştirmeye başlamış, 625 sınıf ve ders çıkarmıştır. 1965'ten 1982'ye kadar, özel eğitim personelinin eğitiminin tek kaynağı olan Özel

normal yaşamın gereklilikleri ile. Yine bu kanuna göre özel eğitime ihtiyaç duyanlar genel eğitim ve meslek sahibi olmuşlardır (Kargın, 2003).

1983 yılında, özel ihtiyaçları olan bireylere özgü ilk kapsamlı mevzuatın alınmıştı. 1983 yılında 2916 sayılı Özel Eğitim İhtiyacı Çocukları Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu yasada, özel eğitim, özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların belirlenmesi, yerleştirilmesi ve izlenmesi ile ilgili tanımlar, ilkeler, kurumlar ve görevler ile ilgili bölümler yer almakta ve bu yasaya uygun olarak çeşitli düzenlemeler yayınlanmaktadır (Kargın, 2003).

Bir başka yasama eylemi, 1986 yılında iş hayatında özel eğitim ihtiyaçları olan bireylerin katılımını arttırmaya itiraz edilmiştir. Bu kanun 3308 sayılı "Çıracılık ve Mesleki Eğitim Kanunu" dur. Bu mevzuata göre Bakanlık, özel eğitime ve iş hayatına ihtiyaç duyan bireyler için hazırlık kursları düzenlemeye karar vermiştir.

1987 yılında 3360 sayılı "İl Özel İdaresi Kanunu" kabul edildi. Bu yasada özel eğitim de yer aldı ve temel eğitim, genel ve gerekirse mobil ilköğretim okulları ve onlar için personel istihdamı sağlamak için kabul edildi (Şahin, 2003).

13. Ulusal Eğitim Konseyi 1990 yılında düzenlendi ve özel eğitim ihtiyaçları olan bireylerin yaygın eğitim fırsatlarından daha fazla yararlanmasını sağlamak için önlemler almaya karar verildi. Özel eğitim ile ilgili ilk karar 1953'te yapılan 5. Ulusal Eğitim Semineri'nde alınmıştır (Batu, Çolak ve Odluyurt, 2013). Bu karar, özel eğitim gerektiren çocukların zorunlu eğitimde görülmesi gereken bir durumdur. 12. Milli Eğitim Bakanlığı'nda özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların eğitimi için gerekli olan özel araç ve gereçlerin yeterli miktarda sağlanması ve özel eğitim için ihtiyaç duyulan öğretmenlerin yetiştirilmesi için yeni programlar açılması kararlaştırılmıştır (Kargın, 2003).

1991 yılında, 1. Özel Eğitim Kurulu, 1990 yılında alınan Bakanlar Kurulu kararlarına uygun olarak toplanmıştır. Bu konseyde, farklı engelli grupların komiteleri

Milli Eğitim Bakanlığı “Özel Eğitim Okulları Yönetmeliği” 2916 sayılı Özel İhtiyaçlar Çocukları Kanunu'nun 20'nci maddesi esas alınarak hazırlanmıştır. Düzenlemenizin amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel eğitim okullarının kurulması ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemektir. Yönetmelik ayrıca, Bakanlığın özel eğitim okullarına ve diğer devlet okullarına devam eden özel eğitim çocuklarına ihtiyaç duyan özel eğitim çocuklarının eğitimi, eğitimi ve yönetimi ile ilgili hükümleri de kapsamaktadır. Ancak, bu yönetmeliğin kapsamı ve belirlenen ilkeleri, özel eğitim hizmetlerinin nicelik ve nitelik bakımından gelişimini sağladığını göstermektedir, ancak uygulandığında, sadece özel eğitim okullarının sayısının arttığı görülmektedir (Özürülere Hizmet veren Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Kurum ve Kuruluşları İşbirliği ve Koordinasyon Toplantıları sonuç Raporları, 2000).

31.05.2006 ve 26184 26184 sayılı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin genel eğitim ve mesleki eğitim haklarından yararlanabilmelerini sağlamak amacıyla özel eğitim hizmetlerinin direktiflerini düzenleyecek şekilde özel eğitim hizmetlerinin direktifleri Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri, 31 Mayıs 2006 tarihli ve 26184 sayılı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında sağlanacak eğitim ve öğretim hizmetlerinin sağlanması, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin ve Doğrudan veya dolaylı olarak kendilerine sunulacak olan eğitim ve öğretim hizmetleri, Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak kurulmuş ve eğitim haklarından yararlanabilmelerini sağlayacak usul ve esaslar oluşturulmuştur (Altınkurt, 2008).

1974 sonrası ayrışmaya dayanan bir başka özel eğitim okulu, eskiden “Geriatric Okulu” olarak adlandırılan zihinsel engelli çocuklara özel eğitim hizmetleri sunan mevcut Girne Özel Eğitim Merkezi'dir. 1978 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kurulan okul, çeşitli köy ve kasabalardan gelen 6-18 yaş arası özel ihtiyaçları olan çocuklar için özel eğitim hizmeti vermiştir. Pazartesi günü okuldan çocuklar, hafta sonları sadece evde kaldıkları Cuma gününe kadar okulda kaldılar.

4. Ulusal Eğitim Konferansından sonra alınan kararlar doğrultusunda Girne Özel Eğitim Merkezi, Gazimağusa'dan Gazimağusa Özel Eğitim Merkezi'ne öğrenci transferi yaparak tam günlük bir okula dönüştü. 2007 yılında okulda 3 özel eğitim öğretmeni, 3 öğretmen, 2 bakıcı ve 30 özel eğitim hizmeti verilmiştir. Özel ihtiyaçları olan bir başka çocuk grubu, Spastisite Okulu'nun açılmasıyla 1986 yılında açıldı. Spastik okulu için sadece bir Serebral Palsi tanısı alan çocuklar, Lefkoşa Özel Eğitim Merkezi'nin şu anki adıyla devam etti. Bu okul bir yatılı değildi, ama ayrışma esasına göre hizmet etti.

Diğer okullardan ayrı olarak, özel eğitim çok profesyonel bir yaklaşım getirdi. Okuldaki öğretmenler, psikoloji, fizyoterapi, konuşma terapisi, çocuk gelişimi, özel eğitim gibi çeşitli mesleklerden öğretmenlerdi. 5 özel eğitim öğretmeni, 1 çocuk gelişimi. 1 fizyoterapist, 2 çocuk bakıcısı, 1 kapıcı ve 1 şoför ve yaklaşık 40 özel ihtiyaç öğrencisi. 2005 yılında Özel Eğitim Vakfı tarafından kurulan Lefkoşa Özel Eğitim Okulu ve Gazimağusa'da 2006 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açılan Gazimağusa Özel Eğitim Merkezi de ayrılık esasına göre açılan özel eğitim okullarıdır. 2006 yılında hizmete giren Mağusa Özel Eğitim Merkezi, bir kurum olmasına rağmen entegrasyon yolunda önemli bir engelden kaldırılmıştır. Mağusa'ya gitmek ve hafta boyu orada kalmak isteyen öğrenciler, Gazimağusa'daki özel eğitim ihtiyaçlarını karşılamak ve ailelerini kaybetmemek için bir şans buldular.

Gazimağusa Özel Eğitim Merkezi, Özel Eğitim Merkezi'nin açılışı ile bölgedeki engellilerin okullaşmasına önemli bir katkı sağlamış ve ilk günden itibaren 60 öğrenciye hizmet vermektedir. Ancak, geçtiğimiz yıllarda Girne ve Lefkoşa'daki özel eğitim merkezlerine giden öğrencilerin sayısı 12-15 arasında değişmektedir. Bütün bu kurumsal yaklaşımlara ek olarak, 2000 yılından sonra ülkemizde yaygınlaştırma tartışmaları başlamış ve kaynak sınıflarının ana akım çalışması olarak açılmasına karar verilmiştir. İlk yıllarda sadece bir Lefkoşa okulunda açılan ve özellikle 3. Ulusal Eğilim Konferansı'ndan sonra öğrenci velilerinin tepkisiyle kapatılması gereken kaynak sınıfları yaygınlaştı. Bugün 13 ilköğretim okulunda 13 kaynak sınıfı açılmıştır ve 13 özel eğitim öğretmeni tarafından yaklaşık 350 özel eğitim hizmeti verilmektedir. Ancak, bölgelerdeki güçlü yapılar olarak kurumların varlığı her zaman onları bir çekim merkezi haline getirmiş ve füzyonlarda bulunması gereken çocuklar ara sıra bölgeye gelmiştir.

eğitim için yasal dayanak, Milli Eğitim Yasası'nın unc bölümünün beşinci alt-bölümünde 41., 42., 43. ve 44. maddedir. Bu konularda özel eğitim aşağıdaki gibidir:

- **Kapsam**

41. Okul ncesi eğitimine erişmiş, fiziksel veya zihinsel engelli olan ve özel eğitim ve öğretime ihtiyaç duyan onsekiz yaşına kadar olan çocukların tüm eğitimini kapsamaktadır.

- **Özel Eğitimden Yararlanma Hakkı**

42. Özel eğitime ihtiyaç duyan her ğrenci, zorunlu eğitim çağındayken, özel eğitimden, ücretsiz olarak veya ücretsiz olarak, faiz ve yetenek oranında yararlanma hakkına sahiptir. Ancak, zorunlu eğitim çağının dışında özel eğitim almak isteyenler için devlette gerekli eğitim ücretsizdir.

- **Amaç ve Görevler**

43. Özel eğitimin amaçları ve görevleri. Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda:

- Atatürk ilkeleri ve devrimleri ile Atatürk milliyetçiliği doğrultusunda sosyal ve kültürel bütünleşmeyi sağlamak,
- İlgi ve becerilerini en st düzeyde geliştirmek için özel eğitim fırsatlarına ihtiyaç duyan her öğrenciye yardımcı olmak,
- Bu ğrencileri kendi kendine yardım ve kolektif vatandaşlar olarak eğitmek; Gerekirse mesleki rehabilitasyon sağlamak.

- **Kuruluş**

44. Özel eğitim kurumlan; özel programlar uygulayan ayrı okullar halinde kurulur veya diğer okul bünyelerindeki özel sınıflardan veya gruplardan oluşur (wuw.meb.net. 2013).

Yasa, zel eğitime ihtiyaç duyan bireylere, IX yaşına kadar eğitimden yararlanma hakkı tanımakta, ancak teşhis sürecinden nasıl geçeceğine dair bir karar vermemektedir. Zorunlu Eğitim Tüzüğü'nn 11. Maddesinde, zel eğitime ihtiyaç duyan çocukların ve okulların eğitimine ve sosyal yaşama uyum sağlayamayan disiplin: Kesim zamanında açık ve spesifik zihinsel anomalileri olan bakanlıklar olarak tanımlanan çocuklar ve özel eğitime ihtiyaç duyanlar özel eğitime tabidir. Bu tür

Politikacılar sorulan sorular iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular, ikinci bölümde ise araştırma kapsamında hazırlanan sorular bulunmaktadır. Araştırmaya katılmaya kabul eden politikacılara verilen aydınlatılmış onam formu ile görüşme formu Ek 1 ve Ek 2’de sunulmuştur

3.4.Verilerin Analizi

Bu araştırmada toplanan veriler yorumlanarak analiz edilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar değerlendirilerek karşılaştırılmıştır.

Nitel verilerin çözümlenme sürecinde, KKTC’de uygulanan özel eğitim programları ve bu programların yeterliliği sorgulanarak bu konuyla ilgili politikalar tespit edilmiştir. Saptanan bu politikaların uygulanması millî eğitim istatistikleri örgün eğitim verileri ışığında irdelenmiştir. Ayrıca bu politikalar ile hükûmet programları, kalkınma planları ve millî eğitim şûralarında özel eğitim alanıyla ilgili politikalar arasında ilişkilendirme ve karşılaştırma yapılarak araştırma amaçları doğrultusunda oluşturulan her bir çerçeve altında hangi temaların ele alınacağı belirlenmiştir. Buna göre özel gereksinimli bireylere hükûmetlerin bakış açısı, özel gereksinimli bireylerin tanımı, özel eğitimin amacı, kapsamı, özel eğitimin tanımı, temel ilkeleri, tanılama, değerlendirme ve izleme süreçleri vb. temaları betimlenmiştir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda, özel eğitim politikalarına ilişkin değerlendirilmeler araştırmacı tarafından oluşturulan sorular doğrultusuyla politikacılara ulaştırılmış ve araştırma amaçlarına göre düzenlenen veriler yorumlanmıştır.

anlamda bir politika yürütmeleri gerekmektedir gelecek için de bunu söyleyebilirim.(P4)

Şimdi ülkedeki eğitim sistemi aslında bir parçası olarak ele alına geldi bu güne kadar ve ülkedeki eğitim sistemlerindeki aksaklıklarının özel eğitim politikalarına da yansıdığını tecrübe ediyoruz görüyoruz. Dolayısıyla bunu bugüne kadar oradan ayırıp başka bir şekilde başka bir politika geliştirilmesi anlamında çok fazla ileriye götüremedik. Özel eğitime ihtiyacı olan insanlarımıza önem verilemedi. Son yıllarda bu anlamda bilinç yeni yeni oluşmaya başladı. Özel eğitime ihtiyacı olan insanlarımız yıllarca hem bir eğitimden hem de sosyal hayattan da hep uzak kaldılar ,gizlendiler saklanmak durumunda kaldılar. Dolayısıyla bu insanların kendine olan güveni de gelişmedi ve korktular. Yeri geldi ailelerde çocuklarını saklamak zorunda kaldılar. Yıllarca o psikolojiyi yarattılar. Çünkü toplumda gerek eğitim sistemine bütünleşmiş etmek gerekse diğer noktalarda örnekler koyulamadı toplumun önüne ve bunun medya ayağı da var diğer belediyelerin yerel yönetimi ayağı da var en başta elbette ki devletin politikası da var. Ve bu anlamda özel şirketlerde de bir bilinç oluşması ve bu ihtiyaçlara sahip insanlara sahip çıkılması anlayışı yani sosyal sorumluluk projesi çerçevesinde de eğitimlerin artırılması ve teşvik edilmeli.(P5)

Her yerde olduğu gibi ülkemizde de aslında özel eğitim politikaları önem arz etmektedir. Peki, biz bugüne kadar bu konuda yeterince adım atabildik mi atamadık. Ancak yine de önemli adımlar atıldığını söylemek mümkündür.(P6)

Öncelikle böyle bir konuda araştırma yaptığın tez için seni kutluyorum. Güzel bir konu ve gerçekten de ülkemizin belli bir kesimi için oldukça önemli olan bir eğitim alanı özel eğitim. Bu konuda maalesef diyeceğim geçmişten günümüze özel eğitim politikaların çok yeterli olduğunu çok bilimsel çalışma yapıldığını söyleyemeyeceğim. Aslında gerekli yasal düzenlemelerin de yeterince yapılamadığını ve bu alandaki ihtiyaç duyan gereksinim duyanların ve ailelerin bu bağlamda aslında her insanın hak ettiği eğitim sistemi alması noktasında yetersiz kalındığını söyleyebiliriz. Belki son dönemlerde duyarlılık artmıştır. Bu noktada belli bölgelerde bazı okullar açıldığını görüyoruz. Mesela Güzelyurt bölgesinde Yeşilyurt bölgesinde küçükler için Güneşköy de büyükler için özel eğitim okulları var ama bunlar yeterli midir tabiki yeterli değildir.(P7)

Özel eğitim bütün dünyada olduğu gibi son dönemlerde ülkemizde de ana vatanımızda da özel olarak değerlendirmeye alınması gereken bir eğitim alanı bizim eğitim bakanlığı yaptığımız dönemlerde de yeni yeni özel eğitim projelerini hayata geçirmek özel eğitim okullarımızda gerek devlette olsun gerek gerek özel okullarımızda olsun eksikleri gidermek adına gerekli çalışmaların yapıldığını görüyorum fakat eksiklikler çoktur.(P8)

Şimdi bu konuda yasal mevzuat eksikliği varsa tabiki öncelikli olarak siyasi partilerin önümüzdeki dönemde programlarına bunu özellikle alması gerekiyor Bu konuda bir sıkıntının olduğunu düşünmüyorum yani meclis bu yasayı çıkartabilecek kapasitededir. Fakat bununla ilgili çalışmaların eğitim bakanlığı tarafından yapılması gerekiyor bu konuda ciddi bir konu

Bu konuda çalışmalarımız mevcut fakat ne yazık ki istenilen bir sonuç elde edilemedi. Dediğim gibi yani hem bu eğitim politikalarımıza özel eğitimi arttırmamız şart bu konuda da yasayı çıkarmamız gerekiyor. Söyleyeceklerim bunlar ilk 2 madde için.(P9)

Geçmişte özel eğitim tabi ki bu kadar yaygın değildi eğitim kalitesi arttı ve özel eğitim üzerine de devlet daha hassas davranmaya başladı. Kıbrıs da özel eğitim okulları oldukça az ve yeterli değil. Özel eğitim alanında yıllar içerisinde pek çok yenilik ve ilerleme yaşanmıştır fakat yeterli değildir. Özel eğitimi düzenleyen yasa henüz çıkmadı. Özel eğitim, İlköğretim Dairesi altında faaliyet yürütmeye çalışıyor.(P10)

Ben bu sene bu yönde ciddi bağlamda bir çalışma yaptım şunu söyleyeyim Dipkarpaz ve kaleburnu köyünde yaklaşık 45 tane engelli çocuğumuz vardır. Bunun yanında yeni Erenköy belediyesine bağlı köylerde 70 kusur insanımız var. Ben Yeşilköy ilkokulunda mevcut 60 tane öğrencinin Erenköy ilkokuluna taşınmasının gerektiğini, Yeşilköy ilkokulunda özel eğitim okulu olarak hizmet vermesini talep eden kişi benim. Hatta geçen sene baya bir bu konuda tartıştık.(P1)

Okullaşmada genel olarak yaygınlık olur ise daha kolay ileriye dönük özel eğitime katkımız olur.(P2)

Yine devlet ve sivil toplum girişimleri ile belli başlı tedbirler alınmış vaziyette ama hala hazırda henüz yeterli bir ihtiyaç analizi yapılmadığı halde dahi bu konuda arz edilen hizmet ihtiyacı karşılamanın uzağındadır. Hem mekan olarak yani fiziki yapılanma anlamında hemze o fiziki yapılanmada sunulan hizmet ve mevcut kapasite anlamında ihtiyacı karşılamamanın uzağındadır. Mevcut durum dolayısıyla bununla ilgilide bir politika geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Kalite konusunda bir şey söyleyecek kadar bir bilgi sahibi olduğumu düşünmüyorum. Mutlaka bu kadar olumsuzluğun içerisinde orada hizmet vermeye çalışanlar idealist bir tutumla hareket ediyorlardır. Âmâ kalite ile ilgili yine de bireyler söyleyecek kadar bilgi sahibi olduğumu düşünmüyorum.(P3)

Aslında aynısıdır fizik tedavi uzmanı gerektiren eğitilmiş gençler olabilir bununla ilgili istihdamların yapılması lazımdır okullarda özel eğitim alan çocukların hangi alanda özel eğitime ihtiyaç vardır bildiğim kadarıyla bazı öğrenciler aslında sosyalleşerek bazıları ise sınıf ortamında özel eğitim gereksinimi olmayan çocuklarla birlikte eğitim alırlar. Ekstra olarak özel eğitim okullarına giderek eğitim alırlar. Kimi çocuklarda tamamen ayrı eğitim alması gerekir çünkü diğerlerinin eğitimini istemeye istemeye engel oluyor o yüzden okullaşma bu şekilde yaygınlaşarak sayının hiç önemi yoktur bir kişi ise bir kişi 70 ise 70 dir daha fazla ise daha fazladır. Tüm politikalar lojistiğinde ekipmanlarında sağlanarak yapılmasını gerektiğini düşünüyorum.(P4)

Bu noktada artık ülkemizde özel eğitim bölümleri var ve özel eğitimden mezun olan insanlarımız vardır. Daha önce zaten özel eğitime ihtiyacı olan insanlarımıza çocuk olsun herhangi bir yaşta olsun zaten o eğitimi verecek yeterli insan kapasitemiz yoktur. Şu an da onlarda oluşmaya başladı. Bu da ciddi bir katkı olarak

yansıyacaktır bu alanda gerek devletin buna daha fazla önem vermesi teşvik etmesi gerekse özelde de bu anlamda eğitim veren insanların bu anlamda iş aşması ile bu konu daha fazla bilince geçirilmesi ve özel eğitime ihtiyacı olan insanlarımız hayatının kolaylaşmasına yardımcı olacaktır.(P5)

Bizim ülkemizde özel eğitiminin yaygınlaştırılması özel eğitime sunulabilen okulların daha kapsamlı bir şekilde oluşturulması ve yaygınlaştırılması ciddi anlamda önem arz etmektedir. Dolayısıyla bizim idarecilerin bu anlamda ciddi planlamaya ihtiyaç vardır. Özellikle önümüzdeki 5 yıllık dönem içerisinde bu konuda somut adımların atılması ve eskiden sadece belli bölgelerde ihtiyaçtan dolayı oluşturulan özel eğitim okulların daha da yaygınlaştırılarak ihtiyacın karşılanmasına bu insanların bulunduğu yerde yerinde eğitimin sağlayabilmesine dönük idarenin de üzerine düşen görevi yapması gerekmektedir.(P6)

Özel eğitim artık çok önemli bir yapı olduğunu en azından özel eğitim gören çocukların kendi kendilerine tüm yaşamları boyunca yetebilecek bir birikime sahip olabilecek kadar bir eğitim almalarını gerektiğini düşünüyorum. Hayatına kalite katıldığına inanan öğrenciler yetiştirmek zorundayız. Bu kaliteyi öğretmen hem öğrenciye, hem de velilere hissettirmek zorundadır. Yeniliklerden haberdar olmak hayatına yerleştirme bilincini kazanma isteği hem velide hemze öğrencide olmalıdır. Bu ihtiyacı giderecek güveni ve bilgiyi öğretmen vermek zorundadır. Kaliteli eğitim bu güvenin verilmesiyle başlar. Öğretmen ilk başta direnen öğrencilerle karşılaşabilir. Öğretmenin sabırlı olması gerekir. Kaliteli eğitimi vereceğine inandıran öğretmen verdiği bilgilerin öğrencinin hayatına neler katacağını açıklamak ve öğrencinin kalitesini nasıl değiştireceğine inandırmak mecburiyetindedir.(P7)

Yaygınlık kalite konusunda sanırım değinilmiş oldum 2. soruda.(P8)

Bu konuda özel çaba ile kalite yakalamaya çalışılmaktadır. Özellikle Lefkoşa'da olsun diğer bölgelerde olsun takip ettiğim kadarıyla çok ciddi gayret sarf edilmektedir. Daha fazla sosyal anlayışta olan insanları bu yönde cabaları var bizde bunlara destek veriyoruz Bu yüzden belli bir kalitenin olduğunu düşünüyorum. Aslında bakarsanız yaygınlığın olduğunu düşünmüyorum. Tabi bende bir dönem iç işleri ve çalışma bakanlığı yaptım çalışma bakanlığına bağlı olarak bizde özellikle özel eğitime ihtiyacı olan insanların sorunlarının giderilmesi yönünde ve ilgili

özel eğitim ihtiyacının karşılanmasına dönük bir takım uygulamalar mevcuttur ülkemizde ama bu yeterli değildir. Elbette onun artılarında vardır eksilerimde vardır. Yani bazı insanlar için normal eğitimin içerisinde değerlendirilmesi daha makul karşılır uzmanlar tarafından ihtiyacı olan bazı insanlar için gerçekte bir özel eğitim statüsü sağlanması ön görülür.(P6)

Bizde biliyorsunuz merkezi eğitim yapılanması var. Dolayısıyla merkezde milli eğitim bakanlığında alınan belli bir takım kararların işlenmesi hayata geçmesi bunların denetimi ve ayrıca bu okullardaki gerek öğretmenlerin gerek bütün bu hizmette çalışanların hizmet içi eğitim almaları oradaki aşçıdan tutunda şoförüne kadar tümünün özel eğitime gereksinim duyan çocukların ihtiyaç duyduğu alanda hem farkındalıkların olması hemze bilgilerin olması gerekmektedir. Tabi bu noktada bir konuda da aile eğitimi yani özel eğitim ihtiyacı olan çocukların ailelerinde en başta hem belli konularda eğitilmesi hemze birlikte çalışılması okul yönetimi öğretmenler ile sürekli olarak bunların toplantı yapması gerekiyor çünkü onlarda bir eğitiminin parçası ailede eğitiminin bir parçasıdır. Belki günün yarısı belki günün çoğu evde geçmektedir ve okulda alınan bir eğitiminin takibinin en azından ailelerinde farkında olarak yapması belki zaman zaman bu çocukların evlerine ailelerine gidecek şekilde belli elemanların yetiştirilmesi bu eğitimi gözlemlemesi zaman zaman onlara katılması oldukça önemli çünkü çok büyük bir sayı değil dediğimiz gibi her ilçede okul olacak olsa örneğin Güzelyurt'a bir 20 civarında çocuk vardır. Bunları denetleyecek bunların eğitimlerini hem okulda hem evde takip edecek öğretmenin dışında görevlilerinde olması gerektiğini düşünüyorum.(P7)

Bu eğitim sistemi içerisinde işleyişi yeterli olduğunu düşünmüyorum ama düne göre daha iyi olgumuzu düşünüyorum. Tabi ki özel eğitimde ulaşım önemlidir. Ailenin 24 saat ne kadar özveri ile çalıştıklarını herke biliyor. Dolayısıyla hiç olmazsa ulaşım konusunda devletin bizim yapıyoruz ama daha da daha da en ücra noktalarda bile sırf ulaşım konusundan dolayı özel eğitim çocuklarına aldirmaktan kaçınan daha doğrusu o imkânı bulamayan insanlarımız vardır. Çocuklarımız vardır. Ben bu ulaşım boyutunu çok önemsiyorum. Özel eğitim oldukça pahalı bir yatırım isteyen dolayısıyla çok çok fazla küçük küçük özel eğitim kurumlarından ziyade daha merkezlerde daha güçlü kurumsallaşma sürecini daha hızlı tamamlayabilmiş olan belli okullarda oluşmasına göre görüşüm vardır.(P8)

Şu anki sistem ve işleyişte belli bir kural bütünlüğünün olduğunu düşünmüyorum bunun sağlanması lazımdır.(P9)

Eğitim alanını etkileyen pek çok iç ve dış etken vardır. Bunlar birbiriyle etkileşim içinde olan, sonuçta da alanı biçimlendiren bir iş görüye sahiptirler. Dolayısıyla eğitim sisteminin sorunları ele alınırken, alınan etkenlerin sistem üzerindeki etkilerinin yakından bilinmesi gerekmektedir. Kıbrıs da özel eğitim yasası olmadığı için de sistem ve işleyişi hakkında pek bir bilgim yoktur.(P10)

4.5.Politikacıların öğretmen yetiştirmeye ilişkin görüşleri

Tablo 6.

Öğretmen yetiştirmeye ilişkin görüşler

Tema	n
Öğretmen yetiştirme	8
Öğretmen eksikliği	2
Toplam	10

Katılımcılara yöneltilen “Öğretmen yetiştirmeye ilişkin görüşlerinizi alabilir miyim ?” sorusuna verilen yanıtlara göre; kaliteli öğretmen yetiştirilmesi konusunda ağırlıklı çalışmaların yapılması gerektiği görüşü hâkimdir. Bunun yanında üniversitelerde daha kaliteli eğitimler verilmeli ve bu alanda yeni programların devreye sokulması gerektiği savunulmuştur. KKTC’de bu durumun çok yeterli olmadığı düşüncesi hâkimdir. Bu durum eğitim sisteminin bir diğer eksikliği olan kaliteli eğitim kavramını ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte kaliteli eğitim konusunda yapılacak çalışmalar genişletilmelidir. Politikacıların bu soruya ilişkin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

yetiştirerek, eğer bizim ülkemizde yok ise bu öğretmenlerin yetiştirilmesi için uluslararası alandaki üniversitelere burslu öğrenciler göndererek onların sağlanması mümkün olabilir.(P4)

Bu anlamda kaliteli öğretmenlerin yetiştirilmesine çok önem verilmeli üniversiteler tarafından ve gerçekten bu eğitimin ihtiyaçlarını karşılayacak öğretmenlerin yetiştirilmesi çok önemli bu anlamda da dünyadaki örnekler önemli yani bu okullarda öğretmenlere kaliteli eğitim verilmesi şarttır. Devletin bütçesinde bu anlamda çok fazla bütçe ayırması gerekmektedir.(P5)

Kesinlikle üzerine titizlikle durulması gereken bir daldır. Bu konuda sadece mevcut üniversitelerimizde bulunan bölümlerden öğrencilerimizin mezun olması değil aynı zamanda ülkemizde ihtiyacının karşılanabilmesi dönük ihtiyaç odaklı ve sonuç odaklı bir takım plan ve projelerin hayata geçirilmesi ciddi anlamda elzemdir diye düşünüyorum.(P6)

Daha kaliteli öğretmenin yetiştirilmesi konusunda da çalışmaların yapılması lazım. Öğretmen donanımların gerek okuduğu üniversitede olsun gerekse eğitim sonrasında olsun daha nitelikli bir şekilde gelebilmeleri ihtiyaç olan alanlarda uzmanlaşmaları devlet tarafından da desteklenmesi gerekir diye ekleyebilirim.(P7)

Şimdi artık ülkemizdeki üniversitelerin birçoğundaki ilk özel eğitim öğretmenliğinin imzasını atan kişi benim. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesindeki bölümün açılmasına imkân sağlayan benim. Tabi ondan sonra başka okullarda bu anlamda izin verdiğimi söyleyebilirim. Ve özel eğitim öğretmenlerin de ülkemizde şu anda değil ama o imzayı attığım gün Türkiye’de biz 10 tane öğretmen istedik diğer alanlarda çok fazla gönderebiliyor olmasına rağmen. KKTC de öğretmenler yetiştirilip okullara yerleştiriliyor Grek devlet okulları gerekse özel okullarda işe başlıyorlar fakat yeterli değil daha fazla öğretmen yetiştirmeye ihtiyacımız var.(P8)

Bu konuda tabi yani her alanda olduğu gibi en büyük sorun aslında ülkemizde herhangi bir planlamamanın olmamasıdır. Yani eğitiminin bir planlaması ile ilgili bir sorun vardır. Dolayısıyla bu stratejik planlamamanın eksileri artuların çıkartıldıktan sonra ihtiyaç duyulan öğretim üyesi öğretmen niteliğinin nasıl karşılayacağını kendi imkânlarımızın buna yeterli olup olmadığını kendi üniversitelerimizde bu yönde yeterli kaynağın oluşup oluşmadığını iyi analiz edilmesi gerekiyor analize bağlı

olarak bu sorunun yanıtlanması gerekir. Kendi üniversitelerimizde bu yönde genel bir eğitim strateji çerçevesinde görev yüklenebileceğini düşünüyorum. Özel eğitim sistemi ve işleyişi hem öğretmen ihtiyacının giderilmesi hem mevcut durumun ne olduğunu analiz edilmesi ve kapsamlı bir çalışma yapılmadan verilecek cevaplarda insanın yeterli olmaz daha bütünlüklü yaklaşılması gerektiğini düşünüyorum.(P9)

Öğretmen yetiştirme (hizmet öncesi ve hizmet içi) ve öğretmen yeterlikleri konularındaki tecrübeleri KKTC eğitimcileri ile paylaşmak ve KKTC’de hazırlanacak öğretmen yeterliklerine gerekli desteği sağlanmaktadır. Geçmişten günümüze bakıldığında, öğretmen yetiştirmede ortaya konulan ve uygulanan ölçütlerin çoğu zaman karmaşık ve çelişkili olduğu, yeterli olmadığı görülmektedir. Bu nedenle öğretmen yetiştirme programlarının artırılması gerektiğini düşünüyorum .(P10)

4.6. Politikacıların gelecekteki özel eğitim politikalarının nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri

Tablo 7.

Gelecekteki özel eğitim politikalarının nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşler

Tema	n
Yasa eksikliği	4
Özel eğitimin önemi	4
Eğitim planlanması	1
Yanıt yok	1
Toplam	10

Öncelikle birimi olmalıdır. Biriminden çıkan ve okullardan gelen öğrencilerden gelecek olan yani üniversite okurken öğrencilerden gelen şikâyetleri dikkate alırsak ona göre hareket ederek onların daha iyi yerlere taşınmasını sağlanması ve daha iyi daha güçlü özel eğitim birimi yaratılmasının gerektiğinin inancındayım. Yani öyle sıradan basit ufak düşünceler ile çok da yol kat edilemez bu konularla ilgili benim düşüncem bu şekildedir.(P1)

belli bir takım yeteneklerin geliştirecek doğrultuda bu eğitimlerin sağlanması bunun içinde mutlaka öğretmen eğitiminden sonra aile eğitiminin çok iyi olması gerekiyor ki çocukları daha küçük yaşlarda hem gözlemleyerek hemze utanmadan sıkılmadan belli bir takım özel eğitimin gereksinimlerini gizlemeden o özgüveni o çocuklara aşılayarak hem bireyin toplum içinde yeri olduğunu ailenin de bilmesi ve çocuğunda utanmaması bütün bunlar önemli. Çünkü özel eğitim ihtiyaçları sadece fiziksel bir takım gereksinimlerden değil daha farklı ihtiyaç olabilir. Bu tür çocuklara ve insanlara daha sıcak davranabilmesi ve toplum içinde bunların yerinin özel eğitim ihtiyacı olmayanları ile birlikte giderilmesi gerektiren bir yapılandırma olması olduğunu düşünüyorum. Ve sadece 5 yaş 6 yâda 18 yaşa değil ölüme kadar bir yaşam boyu eğitim içerisine yer alması daha anlamlı olur diye düşünüyorum.(P7)

Özel eğitim yasası ve özel eğitim politikasının olmaması büyük sorundur. Yasa getirilmesi durumunda özel eğitim daha kaliteli ve daha verimli bir hal alacaktır. Özel eğitim gereksinimli bireylerin her tür ve kademedeki eğitiminin kesintisiz sürdürülebilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.(P8)

Bu konuda doğrusunu söylemek gerekirse ben uzman değilim. Yani eğitim politikaları bu yönde nasıl olması gerekir çok net bir cevap verebilecek durumda değilim ama söylediğim bağlamda olması gerekir. En önemli eksiklikler planlamadadır. Ve buna bağlı denetimdedir. Yani devlet bugün var olan özel kuruluşları özel eğitim veren kurumların ne ölçüde denetlemekte ne ölçüde bunların tatmin edici eğitim verdiği konusunda belli kriterler çerçevesinde bir denetim uygulamaktadır mı? Bunlar muamma dolayısıyla bunun ortadan kalkması ve bütünlüklü bir yaklaşım ortaya konulması kanımca daha doğru olur.(P9)

En büyük eksikliğimiz özel eğitim yasasıdır.Yasa gelmesi durumunda bir çok engeli aşmış olacağız.Yeni yetişen öğretmenlerimiz tam kadro hazır olmuş olacak ve sistem donanımlı bir şekilde ilerlemiş olacaktır.(P10)

yapılması gerektirir. Yapılan bilimsel çalışmaların uygulamalara yönelik iyileştirici etkileri olabileceği düşünülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak KKTC’de eğitim ve özel eğitim hakkında çalışmaların çok yetersiz olduğu görülmektedir. Bu konuda yapılması gerekenlerin başında özel eğitime muhtaç olan bireylerin eğitim ve yaşam haklarını kısıtlayıcı her şeyin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerekliliğidir. Bunun yanında KKTC’de mevcut mevzuat ve politikaların çok yetersiz olduğu görülmüştür. Bu konuda yukarıda da değinildiği gibi konuyla ilgili akademik çalışmaların yok denecek kadar az olduğu ve bu konuda yeni araştırmaların yapılması gerektiği ve bu araştırmaların kamuoyuna sunulması ve sempozyumlar düzenlenerek devletin bu konuda adımlarını hızlandırması gerektiğinin altı çizilmelidir.

Özel eğitim hizmetlerinin sağlıklı yürütülebilmesi için acilen özel eğitim yasasının çıkması gerekmektedir. Özel eğitim yasasının olmayışı bir takım keyfi uygulamalara da neden olmaktadır. Planlama süreci sonunda her çocuk durumuna uygun kurumlara yerleştirilmelidir. Çocukların yerleşebileceği kurumlar çeşitlendirilmelidir. Alternatif kuramların artırılması veli memnuniyetini artıracak, yerleştirme kararlarının uygulanabilirliğini artıracaktır. Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bir çocuğun normal sınıf ortamında bulunması hem öğretmeni hem sınıfta bulunan diğer öğrencileri olumsuz etkileyecektir. Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan, alınacak Önlemlerle akranlarına büyük oranda uyum sağlayabilecek bir çocuğunda özel eğitim merkezinde olması çocuğu olumsuz etkileyecektir. Akademik ve sosyal gelişimi yavaşlayacak ya da gerileyecektir.

Eğitimin içinde bulunan bütün çalışanların, ailelerin ve toplumun engelli algısı olumlu yönde değiştirilmelidir. Engellilerin hakları yasalarla güvence altına alınmalıdır. Tanılama, yerleştirme, izleme, yeniden değerlendirme, kurumlar ve kuramların görevleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmalı engellilerin eğitim hakkından en iyi şekilde faydalanmaları sağlanmalıdır. Eğitim hakkı anayasal bir haktır. Zihinsel yetersizliği olan bireylerin ve bütün engellilerin eğitim hakkından en üst düzeyde faydalanması için eğitim haklarını düzenleyen bir yasaya ihtiyaçları vardır.

Yukarıda sunulan sonuç ve önerilerin yanı sıra, gelecekteki araştırmalara ve uygulamalara ışık tutacağı düşünölen öneriler aşağıda sunulmuştur:

- Özel gereksinimi olan çocuğa sahip ailelere yasal hakları ile ilgili daha fazla bilgi verilebilir.
- Tanılama sonrası gerçekteşirilen yönlendirme ve yerleştirme için alternatif kurumların sayısı arttırılabilir.
- Özel gereksinimi olan bireylere hizmet sunan kurum ve kuruluşların işbirliği içerisinde çalışması teşvik edilebilir.
- Bu araştırma nitel araştırma yöntemi ile gerçekteştirilmiştir. İleride yapılacak olan araştırmalarda, farklı araştırma yöntemleri kullanılarak ve örneklem sayısı arttırılarak daha genel ve derinlemesine sonuçlar elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Adem, M. (1995). *Demokratik Laik Çağdaş Eğitim Politikası*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Akçamete, G. ve Kaner, S. (1999). *Cumhuriyetin 75. yılında çocuğa yönelik özel eğitim çalışmaları*. 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi: Cumhuriyet ve Çocuk. No: 2, (ss.-405). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları
- Altinkurt, N. (2008). *Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül üniversitesi, İzmir.
- Ataman, A. (2003). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş (1. Baskı)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- Avcıoğlu, H. ve Bengisoy. A. (2012). *özel Gereksinimi Olan Çocukların Tanılma Sürecinde Ailelerin Rolüne İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi (KKTC ÖRNEĞİ) Turkish International Journal of Special Education and Guidance A- Counseling*, 1(2).
- Avcıoğlu. H. Özak. H. ve Vural. M. (2008). *Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlerinin Gönderme Tanılama Yerleştirme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüş ve Önerileri Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1).
- Başkanlığı, T. B. Ö. İ. (2000). *Özürülere hizmet veren özel eğitim ve rehabilitasyon kurum ve kuruluşları iş birliği ve koordinasyon toplantıları sonuç raporları*. Ankara: Eğitim İdaresi Başkanlığı.
- Batu, S., Çolak, A. ve Odluyurt S. (2013) *Özel gereksinimli çocukların kaynaştırılması*. (2. baskı). Ankara: Vize Basın Yayın
- Baykoç Dönmez, N. (2010). *Öğretmenlik programları için özel eğitim*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık

- Çağlar, M. ve Reis, O. (2007). Eğitimde paradigmal dönüşümler sürecinde çağdaş ve küryerel eğitim planlaması. Pegem A Yayıncılık
- Dyson, A. ve Gallannaugh, F. (2008). Disproportionality in special needs education in England. *The Journal of Special Education*, 42 (1), 36-46
- Eripek. S. (2009). *Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar*. Ankara: Maya Akademi Yayınları
- Gökmen, F. (2012). Türkiye’de özürlü haklarının gelişimi. *ÖZ-VERİ Dergisi*, 4 (2), 8-12
- Gündüz, M. ve Akın, A. (2015). Türkiye’de devlet okullarındaki özel eğitimle ilgili sorunlar ve çözüm önerileri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 86-95
- Gürsel. O. (2013). *Özel Eğitime Gereksinimi Olun Öğrenciler ve Özel Eğitim* Ankara: 2013 Pegem Akademi
- Hastbacka, E., Nygard, M. (2011). *Engellilik ve Vatandaşlık politikalarının Finlandiya’da engellilerin vatandaşlığı hakkında görüşleri Dergisi* .125-142.
- Hebel, O. (2014). Parentel involvement in the individual educational program for Israeli students with disabilities. *International Journal of Special Education*, 29 (3)
- Irkad, U. (1997). Kıbrıs Türk eğitiminde tarihsel gelişmeler. Lefkoşa: ADAM Basın Yayın Ltd
- Johns, B. H., Crowley, E. P. and Guetzloe, E. (2002) Planning the IEP for students with emotional and behavioral disorders. *Focus on Eceptional children*, 4(9), 1-13
- Kargın, T. (2003). Cumhuriyetin 80. Yılında Özel Eğitim, *Milli Eğitim Dergisi*. 160, Ankara

- Kargın, T. (2013). *Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim*, (Ed. Diken, İ.H.). (7. baskı). Ankara, Pegem Akademi
- Kırcaali-İftar, G. (1998). *Özel Gereksinimli Bireyler Ve Özel Eğitim*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1018
- Korucu, N. (2005). Türkiye’ de Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Hizmeti Veren Kurumların Karşılaştığı Güçlüklerin Analizi: Kurum Sahipleri, Müdür, Öğretmen ve Aileler Açısından, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- Öncül, N. (2015). Türkiye'de erken çocuklukta özel eğitim ile ilgili yapılmış makalelerin gözden geçirilmesi. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 6 (2), 247-284
- Özen, A. (2013) *Özel Eğitime Gereksinim olan Öğrenciler ve Özel Eğitim* Ankara: 2013 Pegem Akademi.
- Özsoy, Y., Özyürek, M. ve Eripek, S. (1989). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar: Özel Eğitime Giriş*. Ankara: Karatepe Yayınları
- Özyürek, M. (2006). *Tutumlar ve yetersizlikten etkilenmişlere yönelik tutumların değiştirilmesi*. Kök Yayınları: Ankara
- Pouli, Ö. (2012). *Kuzey Kıbrıs'ta Engelli Kişilerin Hakları*, Kıbrıslı Türk İnsan Hakları Vakfı Yayınları 2. 30
- Sarı, H. (2003). *Özel Eğitime Muhtaç Öğrencilerin Eğitimleriyle İlgili Çağdaş Öneriler*, Ankara, Pegem Yayıncılık
- Saygı, M. (2007) Kuzey Kıbrıs'ta özel eğitim ve kaynaştırma, *KKTC Eğitim ve Kültür Bakanlığı Milli Eğilim Dergisi*. I. 55-67
- Sazak Pınar, E. (2006). Dünyada ve Türkiye'de erken çocukluk özel eğitiminin gelişimi ve erken çocukluk özel eğitim uygulamaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 71-83

- Snell, M.E. and Brown F. (2006) *Instruction of students with severe disabilities*. New Jersey; Prentice Hall
- Süha, A. (1971). Kıbrıs' ta Türk Maarifi. In Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi (14-19 Nisan 1969) Türk Heyeti Tebliğleri-The First International Congress of Cypriot Studies, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları
- Şahin, M. (2003). Özel eğitim kurumlarının SHÇEK'in yönetmeliğine ve genelgelerine uygunlukları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Şahin, S. (2003). *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş*, (Ed. Ataman A.) Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Şişman, M. (2004). *Öğretim Liderliği*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Tekinarslan Çiftçi. I. (2013) *Özel Eğitime Gereksinimi olan Öğrenciler ve Özel Eğitim* Ankara: 2013 Pegem Akademi
- Töremen, F. (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9 (4)
- WHO, (1993). <http://www.sciepub.com/reference/61720>
- Yağlı, I. (2012) *Özel Eğitimin Doğuşu ve KKTC'de Gelişimi*, Kıbrıs Postası.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma teknikleri*. Ankara: Seçkin Yayınları
- Zaim, Gökbay, İ. Ergen, A. Özdemir, N. (2011). *Engelli Bireylerin İstihdamına Yönelik Bir Vaka Çalışması Engelsiz Eğitim Dergisi*, 9(36).

EKLER

Ek 1. Katılımcı Bilgilendirme ve Aydınlatılmış Onam Formu

Sayın Katılımcı,

Politikacıların KKTC'deki özel eğitim politikalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla yürütmekte olduğumuz araştırmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırma ile toplanan veriler, politikacıların KKTC özel eğitim politikalarına ilişkin görüşlerinin nasıl olduğunu anlamamızı sağlayacaktır. Araştırmada yer almayı kabul ettiğiniz takdirde, sizinle yaklaşık 30 dakika sürmesi planlanan görüşmeler gerçekleştirilecektir. Bu görüşmeler, sizlerle görüşülerek size uygun saatlere göre ayarlanacaktır. Görüşmeler, sizin seçeceğiniz bir ortamda yapılacaktır. Veri toplama sürecinde sizlerden görüşme formunda yer alan ve araştırmacı tarafından size yöneltilecek olan açık uçlu sorulara yanıt vermeniz istenecektir. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı aracılığı ile kayıt altına alınacak ve araştırma ekibi tarafından 2 yıl boyunca çalışmanın tamamlanmasına kadar saklanacaktır. Daha sonra ise tüm veri tabanlarımızdan silineceklerdir. Tüm görüşmeler, kimlik bilgileri anonimleştirilerek kayıt altına alınacak, tüm katılımcılar için çalışmanın her aşamasında takma isimler kullanılacaktır.

Bu araştırmaya katılmak sizin isteğinize bağlı olup, araştırmaya katılıp katılmamanızın sizin üzerinde hiçbir etkisi olmayacaktır. Bu çalışma süresince toplanan veriler yalnızca akademik araştırma amacıyla kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Kimlik bilgilerinizin gizliliği korunup, tüm ve görüşme verilerinde rumuzlar kullanılacaktır. Bizimle iletişime geçerek istediğiniz zaman çalışmadan çekilebilirsiniz. Eğer çalışmadan çekilirseniz, sizden topladığımız tüm veriler veri tabanımızdan silinecektir ve çalışmada kullanılmayacaktır. Bu konu ile ilgili herhangi bir sorunuz veya endişeniz olursa, aşağıdaki iletişim bilgilerinden bize ulaşabilirsiniz.

Yrd. Doç. Dr. Başak BAĞLAMA

Özel Eğitim Bölümü

Yakın Doğu Üniversitesi

Tel: +90 (392) 223 64 64

E-posta: basak.baglama@neu.edu.tr

Fadime Arıkan

Özel Eğitim Bölümü Yüksek Lisans

Öğrencisi

Yakın Doğu Üniversitesi

E-posta: nazunn089@gmail.com

Tel: +90 (392) 223 64 64

Aşağıya imzanızı atarak çalışmaya katılmış olursunuz.

Katılımcının

adı/soyadı

İmza _____

Tarih _____

Ek 2. Görüşme Formu**Kişisel bilgiler:****Yaş:****Cinsiyet:****Mezun olduğu bölüm:****Sorular:**

1. Mevcut özel eğitim politikaları ile ilgili olarak geçmişten geleceğe neler söyleyebilirsiniz?
2. Özel eğitim ile ilgili yasal düzenlemeler (mevzuat) ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
3. Okullaşma (yaygınlık ve kalite) ile ilgili politikalar hakkında neler düşünüyorsunuz?
4. Özel eğitim sistemi ve işleyişi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
5. Öğretmen yetiştirmeye ilişkin görüşlerinizi alabilir miyim?
6. Gelecekteki Özel Eğitim Politikaları sizce nasıl olmalıdır? Bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyim?

TURNITIN (Orjinallik Raporu)

fadime yüksek lisans tezi

ORJINALLIK RAPORU

% 15 BENZERLIK ENDEKSI	% 1 İNTERNET KAYNAKLARI	% 4 YAYINLAR	% 15 ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Girne American University Öğrenci Ödevi	% 7
2	Submitted to Akdeniz Karpaz Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 3
3	Submitted to Erciyes Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
4	Submitted to Trakya University Öğrenci Ödevi	% 1
5	Submitted to Bahcesehir University Öğrenci Ödevi	% 1
6	ŞIVGIN, Hale. "Ulusal tarih eğitiminin kimlik gelişimindeki önemi", Gazi Üniversitesi, 2009. Yayın	% 1
7	Submitted to Istanbul Aydın University Öğrenci Ödevi	% 1